

ЗАКОН ЗА ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯТА

Народното събрание на Република България, потвърждавайки правото на всяко лице на свобода на съвестта и вярата, а така също и равенството пред закона без оглед на религиозната принадлежност и убеждения, подчертавайки особената и традиционна роля на Българската православна църква в историята на България за формирането и развитието на нейната духовност и култура, като изразява уважение към християнството, исляма, юдаизма и другите религии, вярвайки във важността на това да подкрепя взаимното разбирателство, търпимост и уважение по въпросите, свързани със свободата на съвестта и вярата, приема този Закон за вероизповеданията

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този закон урежда правото на вероизповедание, неговата защита, както и правното положение на религиозните общности и институции и техните отношения с държавата.

Чл. 2. (1) Правото на вероизповедание е основно, абсолютно, субективно, лично и ненакърнимо.

(2) Правото на вероизповедание включва правото на всеки свободно да формира религиозните си убеждения, както и да избира, променя и изповядва - съответно практикува - свободно своето вероизповедание, индивидуално или колективно, публично или частно, чрез богослужение, обучение, обреди и ритуали.

Чл. 3. (1) Никой не може да бъде преследван или ограничаван в своите права поради религиозните си убеждения. Недопустими са ограничения или привилегии, основани на принадлежност или отказ от принадлежност към вероизповедание.

(2) Религиозните убеждения не са основание за отказ от изпълнение на задълженията, установени в Конституцията и закона.

Чл. 4. (1) Вероизповеданията са свободни и равноправни. Религиозните институции са отделени от държавата.

(2) Недопустима е държавна намеса във вътрешната организация на религиозните общности и религиозните институции.

(3) Държавата осигурява условия за свободно и безпрепятствено упражняване на правото на вероизповедание, като съдейства за поддържане на търпимост и уважение между вярващите от различните вероизповедания, както и между вярващи и невярващи.

(4) Не се допуска дискриминация на верска основа.

Глава втора

ПРАВО НА ВЕРОИЗПОВЕДАНИЕ

Чл. 5. (1) Правото на вероизповедание се упражнява чрез формиране и изразяване на верско убеждение, създаване или участие в религиозна общност, организиране на институции на общността, осъществяване на верско обучение и възпитание чрез

разпространяване на съответното убеждение устно, печатно, с помощта на електронни медии, под формата на лектории, семинари, курсове, програми и други.

(2) Верското убеждение може да се изразява чрез осъществяване на съответни богослужения, ритуали и обичаи.

(3) Верското убеждение се изразява частно, когато то се осъществява от член или членове на религиозната общност в присъствието само на лица, принадлежащи към нея, а публично - когато изразяването му може да стане достъпно и за хора, не принадлежащи към съответната религиозна общност.

Чл. 6. (1) Правото на вероизповедание включва и следните права:

1. да се създават и поддържат религиозни общности и институции със структура и начин на представителство, които са подходящи според свободното убеждение на членовете им;

2. да се установяват и поддържат места за богослужение или религиозни събрания;

3. да се създават и поддържат подходящи благотворителни или хуманитарни институции;

4. да се произвеждат, придобиват и използват по съответна на богослужебните цели степен необходимите материали и предмети за обредите и обичаите на една религия или вяра;

5. да се пишат, издават и разпространяват религиозни публикации;

6. да се дава и получава религиозно образование на език по свой избор;

7. да се проповядва или преподава една религия или вяра в места, подходящи според общностите и институциите за тази цел, както и да се създават и поддържат подходящи според общностите и институциите учебни заведения, при спазване на законовите изисквания;

8. да се събират и получават доброволни финансови и други помощи и дарения от отделни лица и институции;

9. да се спазват дните за почивка и да се почитат религиозните празници;

10. да се установяват и поддържат връзки в страната и чужбина с лица и общности по религиозни и верски въпроси.

(2) Родителите, настойниците и попечителите имат право да осигуряват религиозно възпитание на децата си в съответствие със собствените си убеждения.

Чл. 7. (1) Свободата на вероизповедание не може да бъде насочена срещу националната сигурност, общественения ред, народното здраве и морала или срещу правата и свободите на други лица.

(2) Религиозните общности и институции, както и верски убеждения, не могат да се използват за политически цели.

(3) Правото на вероизповедание не може да бъде ограничавано, освен в случаите по ал. 1 и 2.

(4) Правата и свободите на лицата, членуващи в религиозна общност, не могат да бъдат ограничавани от вътрешните правила, ритуали и обреди на тази общност или институция.

(5) Религиозните общности и институции не могат да включват в дейността си малолетни лица, освен с изричното съгласие на техните родители или настойници. Непълнолетните лица могат да бъдат включвани в дейността на религиозните общности и институции, освен ако има изричното несъгласие на техните родители или попечители.

Чл. 8. (Изм. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) (1) Правото на вероизповедание може да бъде ограничено, ако са нарушени изискванията на чл. 7 чрез:

1. спиране на разпространението на дадено печатно произведение;

2. спиране на издателската дейност;

3. ограничаване на публичните изяви;

4. (изм. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) прекратява на регистрацията на лечебно заведение, социална или образователна институция;

5. преустановяване на дейността на юридическото лице за срок до 6 месеца;

6. отмяна на регистрацията на юридическото лице на вероизповеданието.

(2) Производството за ограничаване се образува по искане на заинтересованите лица или на прокурора. Делото се разглежда по исков ред от Софийския градски съд.

(3) Решението на Софийския градски съд подлежи на обжалване по общия ред.

Чл. 9. Всяко вероизповедание се характеризира с наименованието си и верските убеждения на физическите лица, съставляващи религиозната му общност.

Чл. 10. (Доп. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) (1) Традиционно вероизповедание в Република България е източното православие. То има историческа роля за българската държава и актуално значение за държавния ѝ живот. Негов изразител и представител е самоуправляващата се Българска православна църква, която под името Патриаршия е правоприменик на Българската Екзархия и е член на Едната, Святата, Съборна и Апостолска църква. Тя се ръководи от Светия Синод и се представлява от Българския Патриарх, който е и Митрополит Софийски.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Българската православна църква - Българска патриаршия е юридическо лице. Устройството и управлението ѝ се определят в нейния устав.

(3) Алинеи 1 и 2 не могат да бъдат основание за предоставяне на привилегии или каквито и да е предимства със закон.

Чл. 11. (Доп. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) (1) Взаимоотношенията на религиозните институции с държавата се осъществяват на официалния български език.

(2) При извършване на богослужението и на различните ритуали може да се използва друг език според традицията на религиозната общност.

(3) (Нова - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Вероизповеданията може да представят на държавни и местни органи становища, препоръки, доклади, проучвания по въпроси от значение за религиозните общности.

Чл. 12. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Вероизповеданията могат да откриват за своите нужди молитвени домове, храмове или манастири за публични религиозни обреди и служби в собствена или в наета от религиозната институция или местно поделение сграда или нейно помещение. Сгради на вероизповеданията се изграждат при спазване на Закона за устройство на територията и съответните подзаконовни актове, като се отчита своеобразната религиозна символика в архитектурното оформление.

(2) (Нова - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Вероизповеданията представят ежегодно до края на месец февруари на Дирекция „Вероизповедания“ на Министерския съвет списък на молитвените домове, храмовете и манастирите, предназначени за публични религиозни обреди.

(3) (Нова - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Дирекция „Вероизповедания“ на Министерския съвет създава и поддържа публичен регистър, в който се вписват молитвените домове, храмовете и манастирите по ал. 2.

(4) (Предишна ал. 2, доп. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Вероизповеданията могат да организират публична дейност и извън молитвените си домове. В тези случаи вероизповеданията не може да използват технически средства или звукови устройства, служещи за увеличаване на силата на звука, освен при провеждане на обществени прояви, празници и чествания.

Чл. 13. Тайната на изповедта е неприкосновена. Никой свещенослужител не може да бъде принуждаван да свидетелства или да дава информация за факти и обстоятелства, които са му станали известни при изповед.

Глава трета **РЕГИСТРАЦИЯ**

Чл. 14. Религиозните общности могат да придобиват статут на юридическо лице при условията и по реда на този закон.

Чл. 15. (1) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2007 г., в сила от 01.03.2008 г.) Регистрацията на религиозните общности като юридически лица се извършва от Софийския градски съд по реда на глава четиридесет и девета "Общи правила" от Гражданския процесуален кодекс.

(2) Недопустимо е да съществува повече от едно юридическо лице като вероизповедание с едно и също наименование и седалище.

Чл. 16. Софийският градски съд може да изиска експертно становище във връзка с регистрацията на религиозните общности от Дирекция "Вероизповедания" на Министерския съвет.

Чл. 17. Уставът на вероизповеданието трябва да съдържа задължително:

1. наименованието и седалището на вероизповеданието;
2. изложение на верското убеждение и богослужебната практика;
3. структурата и органите на вероизповеданието;

4. начина на определянето на управителните органи, правомощията им и продължителността на техния мандат;
5. лицата, които имат право да представляват вероизповеданието, и начина за определянето им;
6. начините, по които се вземат решения, и процедурите за свикване на заседанията на органите на вероизповеданието;
7. начини на финансиране и имущество;
8. начина на прекратяване и ликвидацията.

Чл. 18. Софийският градски съд води публичен регистър на вероизповеданията със статут на юридически лица, в който се вписват:

1. съдебното решение за регистрация;
2. наименованието и седалището;
3. органите на управление и представителството;
4. имената на лицата, представляващи религиозната институция.

- Чл. 19.** (1) Вероизповеданията могат да имат местни поделения съгласно уставите си.
- (2) Местните поделения се вписват в регистър от кметовете на общините според населеното място, където е седалището им, при условията на уведомителен режим, в 7-дневен срок, на основание на заявление от централното ръководство на вероизповеданието или упълномощено от него лице съгласно устава.
- (3) Заявлението по ал. 2 включва:
1. съдебното решение на Софийския градски съд за регистрация на вероизповеданието и неговото централно ръководство, съответно пълномощно на лицето, упълномощено от централното ръководство;
 2. удостоверение от централното ръководство за лицата, които го представляват в съответната община, седалището и адреса на местното поделение.
- (4) Кметът уведомява Дирекция "Вероизповедания" на Министерския съвет за извършеното вписване в 3-дневен срок от вписването в регистъра.
- (5) В общинската администрация се води регистър на местните поделения на вероизповеданията.

Чл. 19а. (Нов - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) В 7-дневен срок от регистрацията религиозната общност уведомява Дирекция „Вероизповедания“ на Министерския съвет и представя съдебното решение за регистрацията.

Чл. 20. По решение на централното ръководство и според устава на съответното вероизповедание местните поделения могат да се регистрират като юридически лица в окръжния съд по седалището им.

Чл. 20а. (Нов - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) (1) Софийският градски съд прекратява регистрацията на религиозна общност:

1. по искане на религиозната общност;
2. при нарушение на чл. 7;

3. когато с дейността си системно нарушава изисквания на този закон;

4. когато дейността е противоречи на разпоредби на Конституцията на Република България.

(2) Решението по ал. 1, т. 1 се постановява по искане на централното ръководство на религиозната общност.

(3) Решението по ал. 1, т. 2 - 4 се постановява по искане на Дирекция „Вероизповедания“ на Министерския съвет или на прокурора.

(4) Решението за прекратяване на регистрацията на основание ал. 1, т. 2 - 4 подлежи на обжалване по общия ред.

Глава четвърта

ИМУЩЕСТВО И ФИНАНСИ

Чл. 21. (1) Вероизповеданията и техните поделения, придобили статут на юридическо лице въз основа на този закон имат право на свое имущество.

(2) Имуществото на вероизповеданията може да включва право на собственост и ограничени вещни права върху недвижими вещи, плодове от стопанисването на имоти, в това число и наеми, печалби или дивиденди от участие в търговски дружества или сдружения на търговски дружества, право на собственост върху движими вещи, в това число и ценни книжа, права по Закона за авторското право и сродните му права, приходи от държавни субсидии, дарения, завещания и други.

(3) Държавата и общините могат да отстъпват безвъзмездно на религиозните институции и техните местни поделения право на ползване върху държавни и общински имоти, както и да ги подпомагат със субсидии, предвидени в държавния или общинския бюджет.

Чл. 22. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.; доп., бр. 29 от 2019 г.) (1) (Предишен текст на чл. 22 - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Разпореждането с имуществата на вероизповеданията се урежда в техните устави.

(2) (Нова - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Принудително изпълнение не може да се насочва върху:

1. храмове и манастири на Българската православна църква - Българска патриаршия, и нейните местни поделения;

2. (доп. - ДВ, бр. 29 от 2019 г.) молитвени домове и манастири на регистрираните вероизповедания;

3. вещи, свързани с богослужебната дейност, ритуали и обреди на Българската православна църква - Българска патриаршия, на регистрираните вероизповедания и техните местни поделения.

Чл. 23. (1) Регистрираните вероизповедания имат право за своите нужди да произвеждат и продават вещи, свързани с богослужебната им дейност, ритуали и обреди.

(2) Сделките по ал. 1 не са търговски по смисъла на Търговския закон.

(3) Молитвени домове, храмове, манастири, предмети и лица, свързани с богослужебната дейност, не могат да бъдат използвани за реклама от търговци по смисъла на Търговския закон без изричното съгласие на съответното вероизповедание.

Чл. 24. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) (1) (Предишен текст на чл. 24, изм. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Регистрираните вероизповедания имат право да притежават и поддържат гробищни паркове.

(2) (Нова - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Статутът на гробищните паркове на вероизповеданията се определя за постоянно и не може да бъде променян. Тяхното разрушаване или затваряне са забранени. Погребенията в гробищните паркове се извършват в съответствие с религиозните норми на съответното вероизповедание.

(3) (Нова - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Държавата и общините при възможност подпомагат изграждането на гробищни паркове на съответните вероизповедания чрез безвъзмездно предоставяне на поземлени имоти - държавна или общинска собственост, за тази цел.

Чл. 25. (1) Държавата може да подпомага и насърчава регистрираните по този закон вероизповедания за осъществяване на тяхната религиозна, социална, образователна и здравна дейност чрез данъчни, кредитно-лихвени, митнически и други финансови и икономически облекчения при условия и по ред, определен в съответните специални закони.

(2) Когато вероизповеданията ползват преференции по ал. 1, годишните им счетоводни отчети подлежат на независим финансов одит при условията, предвидени за юридическите лица с нестопанска цел, определени за осъществяване на общественополезна дейност.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2006 г.) При констатиране на закононарушения Министерството на финансите уведомява органите на прокуратурата и на Агенцията за държавна финансова инспекция за извършване на проверки и на предвидените в закона действия.

Чл. 26. Вероизповедание, придобило статут на юридическо лице по този закон, може да създава и да участва в субекти на търговското право.

Чл. 27. (1) След предварително съгласие на съответната религиозна институция могат да се създават юридически лица с нестопанска цел за подпомагане и популяризиране на определено вероизповедание, което е със статут на юридическо лице.

(2) Юридическите лица с нестопанска цел по ал. 1 нямат право да осъществяват дейност, която представлява публично практикуване на вероизповедание.

Чл. 28. (Изм. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.; изм. и доп., бр. 29 от 2019 г.) (1) Държавата предоставя на Българската православна църква - Българска патриаршия, и регистрираните вероизповедания държавна субсидия на базата на резултатите от самоопределилите се лица към съответното вероизповедание при преброяването на населението по данни на Националния статистически институт.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 29 от 2019 г.) Разпределението на държавната субсидия се одобрява ежегодно със закона за държавния бюджет на Република България в зависимост от броя на самоопределилите се лица към съответното вероизповедание по ал. 1 към общия брой

преброени лица при последното преброяване на населението по данни на Националния статистически институт, както следва:

1. за вероизповеданията с по-малко от 1 на сто на самоопределилите се към съответното вероизповедание спрямо общия брой на преброените лица по ал. 1 - в размер, определен за всяко вероизповедание;

2. за вероизповеданията с повече от 1 на сто от самоопределилите се към съответното вероизповедание спрямо общия брой на преброените лица по ал. 1 - в размер, определен за всяко вероизповедание, като за едно самоопределило се лице се предвижда субсидия в размер, не по-малък от 10 лв.

(3) На вероизповедание, на което е определена субсидия в по-малък размер от размера, който се полага съгласно критерия по ал. 2, т. 2, държавната субсидия, която се одобрява, не може да бъде по-малка от 15 млн. лв.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 29 от 2019 г.) За задграничните епархии или митрополии в диоцеза и юрисдикцията на Българската православна църква - Българска патриаршия, държавната субсидия се предоставя в размери, одобрени ежегодно със закона за държавния бюджет на Република България. В тези случаи ал. 2 и 3 не се прилагат. Държавната субсидия се превежда по специална сметка на съответната епархия или митрополия. За българските православни църковни общини в чужбина държавната субсидия се предоставя в размери, одобрени ежегодно със закона за държавния бюджет на Република България, и се разпределя от Дирекция „Вероизповедания“ на Министерския съвет.

(5) В обществен интерес, свързан с религиозните ценности на българския народ, на вероизповеданията може да се предоставят и допълнителни средства над размера на държавната субсидия.

(6) (Доп. - ДВ, бр. 29 от 2019 г.) В закона за държавния бюджет на Република България за съответната година се посочват наименованието на вероизповеданието и размерът на държавната субсидия. Държавната субсидия по ал. 2 за източноправославното и мюсюлманското вероизповедание се разпределя на Българската православна църква - Българска патриаршия, и на Мюсюлманското изповедание в Република България - Главно мюфтийство.

(7) До края на месец януари на текущата година централното ръководство на съответното вероизповедание разпределя държавната субсидия на текущи и капиталови разходи, прави мотивирано предложение за разпределението на капиталовите разходи по обекти и уведомява Дирекция „Вероизповедания“ на Министерския съвет.

(8) Държавната субсидия за текущи разходи се предоставя на централното ръководство на съответното вероизповедание и се изразходва целево за покриване на разходите на вероизповеданието за заплати и възнаграждения на свещенослужителите и служителите на религиозните институции, за осъществяването на образователни дейности, които не се обхващат от финансирането по чл. 33, ал. 3, и за поддръжка на гробищни паркове.

(9) Предоставянето на държавната субсидия за текущи разходи се извършва от Дирекция „Вероизповедания“ на Министерския съвет чрез трансфери на бюджетни средства по специални целеви сметки за текущи разходи на централните ръководства на вероизповеданията на четири части: до 30 април, 30 юни, 30 септември и 20 декември.

(10) Капиталовите разходи включват разходи за строителство и ремонт на молитвени домове, храмове и манастири и прилежащите им сгради, сгради на висши духовни училища и духовни училища от системата на предучилищното и училищното образование, както и изграждане и ремонт на гробищни паркове. Средствата за капиталови разходи се съхраняват чрез специална целева сметка на съответното вероизповедание.

(11) (Доп. - ДВ, бр. 29 от 2019 г.) Централното ръководство на съответното вероизповедание извършва разпределение на средствата по държавната субсидия за текущи разходи между местните поделения и предоставя до края на месец януари на текущата година на Дирекция „Вероизповедания“ на Министерския съвет справка за разпределението на субсидията за капиталови разходи по обекти. Разходването на средствата от държавната субсидия за целите извън текущите разходи може да се използва само след изплащане на всички заплати и възнаграждения на свещенослужителите и служителите на религиозните институции.

(12) Разходването на средствата от държавната субсидия за текущи разходи се извършва чрез плащания от специалната целева сметка за текущи разходи на съответното вероизповедание. Допуска се трансфер на средства от тази сметка по сметки на местни поделения на вероизповеданията. Тегленето на средства в брой от специалната целева сметка на съответното вероизповедание за текущи разходи се допуска само до размерите на плащанията за заплати и възнаграждения на свещенослужителите и служителите на религиозните институции.

(13) Разходването на средствата от държавната субсидия за капиталови разходи се извършва чрез плащания от специалната целева сметка за капиталови разходи. Допуска се трансфер на средства от тази сметка по сметки на местни поделения на вероизповеданията. Банката, в която е открита специалната целева сметка за капиталови разходи на съответното вероизповедание, изпълнява нареждания за плащания само въз основа на представени първични счетоводни документи за разходи.

(14) (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2019 г.) Дирекция „Вероизповедания“ на Министерския съвет може да изисква предоставянето на информация под формата на обобщени справки за доказването на разходи и плащания до размера на предоставените средства към определен момент. При предоставянето на информацията се спазват изискванията за защита на личните данни на физическите лица. Разходите за възнаграждения на свещенослужители и служители в религиозните институции се контролират само въз основа на обобщени справки.

(15) Централните ръководства на вероизповеданията предоставят на Дирекция „Вероизповедания“ на Министерския съвет ежегодно до 31 март обобщени годишни справки и приложения към тях, които съдържат обобщени данни за предоставените субсидии и за усвояването им по видове разходи през предходната година.

(16) Неусвоените средства по специалните сметки на съответното вероизповедание към 31 декември на текущата година се изразходват през следващите години в съответствие с разпределението им за съответния вид разходи. Централното ръководство на вероизповеданието в срок до 31 януари на следващата година предоставя доклад до Дирекция „Вероизповедания“ на Министерския съвет.

(17) Духовните училища от системата на предучилищното и училищното образование се финансират от държавния бюджет чрез Министерството на образованието и науката, като размерът на средствата се определя с постановление за изпълнение на държавния бюджет.

(18) Духовните училища от системата на предучилищното и училищното образование, както и висшите духовни училища, може да се финансират от регистрираното вероизповедание, по чието искане са открити. Финансирането се предоставя за издръжка на дейностите по обучение на учениците, за стипендии на учениците, за ученици, настанени в общежитие, и за поддръжка на материалната база.

(19) Министерството на образованието и науката чрез своя бюджет може да финансира и утвърдени от него образователни програми, които вероизповеданията да осъществяват извън училищната среда. Това финансиране се разпределя пропорционално между вероизповеданията съобразно числеността на заявилите принадлежността си към съответното вероизповедание при последното преброяване на населението от Националния статистически институт.

Чл. 29. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 108 г., в сила от 01.01.2019 г.; изм. и доп., бр. 29 от 2019 г.; изм., бр. 34 от 2019 г.) (1) (Предишен текст на чл. 29, изм. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.; изм., бр. 29 от 2019 г.) Правоотношенията със свещенослужителите и служителите на религиозните институции се уреждат съгласно устава на религиозната институция.

(2) (Нова - ДВ, бр. 29 от 2019 г.) Максималните размери на основните месечни заплати на свещенослужителите и служителите на религиозните институции, с изключение на заплатите на лицата в ръководните органи на вероизповеданията, които се изплащат за сметка на държавната субсидия за текущи разходи, не могат да надвишават:

1. за свещенослужителите - средната месечна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в икономическа дейност „Образование“ по данни на Националния статистически институт за месец септември на предходната година;

2. за служителите на религиозните институции - средномесечната заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в общественния сектор съобразно данни на Националния статистически институт за месец септември на предходната година.

(3) (Нова - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.; предишна ал. 2, бр. 29 от 2019 г.; изм., бр. 34 от 2019 г.) Свещенослужителите и служителите на религиозните институции може да бъдат български граждани или чужденци, получили статут по чл. 23, ал. 1, т. 2 - 4 от Закона за чужденците в Република България, съответно по чл. 7 от Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства.

(4) (Нова - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.; предишна ал. 3, бр. 29 от 2019 г.) Централните ръководства на вероизповеданията поддържат регистри на свещенослужителите и служителите на религиозните институции, като предоставят на Дирекция „Вероизповедания“ на Министерския съвет възможност за достъп до тези регистри.

(5) (Нова - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.; предишна ал. 4, бр. 29 от 2019 г.) Всеки свещенослужител трябва да бъде снабден с удостоверение, издадено от централното ръководство или от местно поделение на съответното вероизповедание, с което да се легитимира като представител на вероизповеданието.

(6) (Нова - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.; предишна ал. 5, бр. 29 от 2019 г.) Свещенослужители - чужденци, може да участват в богослужение след уведомление на Дирекция „Вероизповедания“ на Министерския съвет.

Чл. 29. (1) (Предишен текст на чл. 29, изм. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.; изм., бр. 29 от 2019 г.) Правоотношенията със свещенослужителите и служителите на религиозните институции се уреждат съгласно устава на религиозната институция.

(2) (Нова - ДВ, бр. 29 от 2019 г.) Максималните размери на основните месечни заплати на свещенослужителите и служителите на религиозните институции, с изключение на заплатите на лицата в ръководните органи на вероизповеданията, които се изплащат за сметка на държавната субсидия за текущи разходи, не могат да надвишават:

1. за свещенослужителите - средната месечна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в икономическа дейност „Образование“ по данни на Националния статистически институт за месец септември на предходната година;

2. за служителите на религиозните институции - средномесечната заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в общественния сектор съобразно данни на Националния статистически институт за месец септември на предходната година.

(3) (Нова - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.; предишна ал. 2, бр. 29 от 2019 г.; изм., бр. 34 от 2019 г.) Свещенослужителите и служителите на религиозните институции може да бъдат български граждани или чужденци, получили статут по чл. 23, ал. 1, т. 2 - 4 от Закона за чужденците в Република България, съответно по чл. 7 от Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз, които не са български граждани, и членовете на техните семейства.

(4) (Нова - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.; предишна ал. 3, бр. 29 от 2019 г.) Централните ръководства на вероизповеданията поддържат регистри на свещенослужителите и служителите на религиозните институции, като предоставят на Дирекция „Вероизповедания“ на Министерския съвет възможност за достъп до тези регистри.

(5) (Нова - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.; предишна ал. 4, бр. 29 от 2019 г.) Всеки свещенослужител трябва да бъде снабден с удостоверение, издадено от централното ръководство или от местно поделение на съответното вероизповедание, с което да се легитимира като представител на вероизповеданието.

(6) (Нова - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.; предишна ал. 5, бр. 29 от 2019 г.) Свещенослужители - чужденци, може да участват в богослужение след уведомление на Дирекция „Вероизповедания“ на Министерския съвет.

§ 28. В Закона за вероизповеданията (обн., ДВ, бр. 120 от 2002 г.; изм., бр. 33 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 74 от 2009 г., бр. 68 от 2013 г., бр. 61 и 79 от 2015 г., бр. 108 от 2018 г. и бр. 29 от 2019 г.) в чл. 29, ал. 3 думите „които не са български граждани“ и запетаята пред и след тях се заличават.

Глава пета

ЛЕЧЕБНИ, СОЦИАЛНИ И ОБРАЗОВАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ НА ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯТА

Чл. 30. (Изм. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Вероизповеданията, регистрирани по реда на този закон, могат да разкриват лечебни заведения, социални и образователни институции.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Лечебни заведения, социални и образователни институции на вероизповеданията се създават и действат според действащото законодателство.

Чл. 31. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г.; изм., бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.; изм., бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Министерството на здравеопазването, Министерството на труда и социалната политика и Министерството на образованието и науката следят за спазване на държавните изисквания при осъществяване на дейността на съответните лечебни заведения, социални и образователни институции на вероизповеданията.

Чл. 32. (Изм. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Приемането в лечебно заведение или социална институция на вероизповедание не може да се поставя в зависимост от принадлежността към съответната религиозна общност.

Чл. 33. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г.; изм., бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.; изм., бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.; изм. и доп., бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.)

(1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г.; изм., бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.; изм., бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.; доп., бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) По искане на Българската православна църква - Българска патриаршия и на регистрираните вероизповедания може да се откриват духовни училища при условията и по реда на Закона за предучилищното и училищното образование.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.).

(3) (Отм. - ДВ, бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.).

(4) (Изм. - ДВ, бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.) Постъпването в духовните училища става с писмено заявление на родителите или настойниците, освен в случаите, когато обучаваният е навършил 18 години.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Образователните институции на регистрираните вероизповедания не могат да възпрепятстват предоставянето на задължителните степени на държавно образование, предвидени в Конституцията и закона.

(6) (Доп. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Българската православна църква - Българска патриаршия, и регистрираните вероизповедания могат да откриват висши училища при условията и по реда на Закона за висшето образование.

(7) (Доп. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Висши духовни училища се откриват по предложение на ръководствата на Българската православна църква - Българска патриаршия, и регистрираните вероизповедания с разрешение на Министерския съвет.

Глава шеста

ДИРЕКЦИЯ "ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯ"

Чл. 34. Министерският съвет осъществява държавната политика в областта на правото на вероизповедание.

Чл. 35. (Доп. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Дирекция "Вероизповедания" е специализирана администрация на Министерския съвет, която:

1. (доп. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) координира отношенията на изпълнителната власт с вероизповеданията и осъществява контрол по спазването на разпоредбите на този закон;

2. подпомага Министерския съвет при осъществяване на държавната политика на поддържане на търпимост и уважение между различните вероизповедания;

3. организира и ръководи работата на експертна консултативна комисия по проблемите на вероизповеданията;

4. дава експертни заключения и становища, когато това е предвидено в този закон;

5. дава становища относно искане за разрешение за пребиваване в страната на чуждестранни религиозни служители, поканени от централните ръководства на регистрираните вероизповедания;

6. проверява сигнали и жалби от граждани за нарушаване на техни права и свободи или права и свободи на техни близки чрез злоупотреба с правото на вероизповедание от страна на трети лица;

7. съблюдава за спазването на религиозните права и свободи от задължените длъжностни лица;

8. проверява сигнали и жалби за извършване на незаконосъобразна религиозна дейност във връзка с чл. 7 от този закон и при нужда уведомява органите на прокуратурата;

9. прави предложения пред Министерския съвет по проекта на държавния бюджет за разпределението на държавната субсидия, предназначена за регистрираните вероизповедания, и осигурява отчетността.

Глава седма

АДМИНИСТРАТИВНО НАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 36. (1) Който без представителна власт осъществява дейност от името на вероизповедание, се наказва с глоба от 100 до 300 лв.

(2) Когато деянието по ал. 1 е извършено повторно, глобата е от 500 до 1000 лв.

Чл. 37. Който пречатства свободното формиране или изразяване на верско убеждение, освен в случаите по чл. 7, се наказва с глоба в размер от 100 до 300 лв.

Чл. 38. За нарушение на разпоредбите на този закон, ако деянието не съставлява престъпление, виновното лице се наказва с глоба от 100 до 300 лв. Когато деянието е извършено от юридическо лице, се налага имуществена санкция в размер от 500 до 5000 лв.

Чл. 39. (1) Нарушенията по този закон се констатираат с актове, съставени от длъжностни лица на Дирекция "Вероизповедания" на Министерския съвет.

(2) Наказателните постановления се издават от директора на Дирекция "Вероизповедания" на Министерския съвет.

Чл. 40. Актовете за нарушения и наказателните постановления по този закон се съставят, издават и обжалват по реда, предвиден в Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (Доп. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) По смисъла на този закон:

1. "Вероизповедание" е съвкупността от верски убеждения и принципи, религиозната общност и нейната религиозна институция.

2. "Религиозна общност" е доброволно обединение на физически лица за изповядване на дадена религия, извършване на богослужение, религиозни обреди и церемонии.

3. "Религиозна институция" е регистрираната в съгласие със Закона за вероизповеданията религиозна общност, която има качеството на юридическо лице, свои ръководни органи и устав.

4. (Нова - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) „Свещенослужители" са лица с духовно звание в Българската православна църква - Българска патриаршия, и в регистрираните вероизповедания, които служат по правоотношение за осъществяване на съответното вероизповедание съгласно неговия устав, канони и традиции. Духовните звания в религиозните институции се определят в техните устави.

5. (Нова - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) „Заплата и възнаграждение на свещенослужител или служител на религиозна институция" включва основното месечно възнаграждение с коефициент за прослужено време и социални и здравни осигуровки.

6. (Нова - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) „Молитвен дом или храм" е сграда, предназначена за извършване на публична богослужебна дейност и религиозни обреди, която отговаря на изискванията на съответното вероизповедание и разпоредбите на Закона за устройство на територията и подзаконовите нормативни актове.

7. (Нова - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) „Манастир" като обект е свещено място с храм и други здания, предназначен за жилище на монаси или монахини, които с обетите си за целомъдрие, аскетизъм и послушание са се посветили на уединен благочестив живот и упражняване на подвижничество (въздържание, молитва и труд), милосърдие и духовна подкрепа.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. (1) Регистрираните вероизповедания по чл. 6 от Закона за изповеданията (отменен с § 8) запазват статута си на юридически лица.

(2) В едномесечен срок от влизането в сила на закона Дирекция "Вероизповедания" на Министерския съвет предоставя на Софийския градски съд регистъра на регистрираните вероизповедания и техните устави.

(3) Съдът вписва служебно в закрито заседание регистрираните по ал. 1 вероизповедания с изключение на вероизповеданието по чл. 10. В този случай съдът не може да откаже вписването.

(4) Заварените местни поделения на вероизповеданията, които са юридически лица, се вписват служебно от съответния окръжен съд по седалището им по заявление на централното ръководство на вероизповеданието. Към заявлението се прилагат удостоверение за регистрацията на вероизповеданието в Софийския градски съд, съответно удостоверение, издадено от централното ръководство на вероизповеданието на лицето, което представлява местното поделение. Кметовете на общините в едномесечен срок от влизането в сила на закона предават на окръжния съд регистъра на местните поделения на вероизповеданията.

§ 3. Лицата, които към влизането в сила на този закон са се отделили от регистрирана религиозна институция в нарушение на утвърдения по установения ред неин устав, не могат да използват идентично наименование и да ползват или да се разпореждат с нейно имущество.

§ 4. (1) Въз основа на искане на регистрирано вероизповедание директорът на Дирекция "Вероизповедания" на Министерски съвет издава удостоверение относно правоприемствеността между вероизповеданието и съществували религиозни, религиозно-просветни и социално-благотворителни юридически лица в периода до 1949 г.

(2) Представителите на съответното вероизповедание внасят иска пред Софийския градски съд за установяване на правоприемственост, като представят удостоверението на директора на Дирекция "Вероизповедания" по ал. 1.

(3) Съдът се произнася с решение, което се вписва в регистъра по чл. 18.

(4) Решението може да се обжалва от други регистрирани вероизповедания по реда на Гражданския процесуален кодекс.

§ 5. (Изм. - ДВ, бр. 61 от 2015 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 61 от 2015 г.) Възстановява се собствеността на вероизповеданията върху одържавени, отчуждени, конфискувани или незаконно отнети имоти на основания, посочени в Закона за възстановяване собствеността върху одържавени недвижими имоти, в отменения чл. 21 от Закона за изповеданията, в Закона за възстановяване собствеността върху някои отчуждени имоти по Закона за териториално и селищно устройство, Закона за плановото изграждане на населените

места, Закона за благоустройство на населените места, Закона за държавните имоти и Закона за собствеността, в Закона за собствеността и ползването на земеделските земи и в Закона за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд, които са собственост на държавата, общините, обществените организации или на техни фирми или на еднолични дружества по чл. 61 от Търговския закон и съществуват реално до размерите, в които са отчуждени.

(2) Възстановяването на собствеността се извършва по реда на Закона за възстановяване собствеността върху одържавени недвижими имоти с влизането в сила на този закон.

(3) За висящите дела по спорове, отнасящи се до възстановяване на собствеността на вероизповеданията, се прилагат разпоредбите на този закон със съответните препрощания към другите реституционни закони.

(4) Изтеклата придобивна давност за имоти, собствеността върху които се възстановява по този закон, не се зачита и започва да тече от деня на влизането му в сила.

(5) Когато не са налице условията за възстановяване правото на собственост по ал. 1 - 4, вероизповеданията се обезщетяват по реда на Закона за обезщетяване на собственици на одържавени имоти. Исканията за обезщетяване се подават от вероизповеданията в едногодишен срок от влизане в сила на този закон.

§ 6. В Закона за лицата и семейството (обн., ДВ, бр. 182 от 1949 г.; попр., бр. 193 от 1949 г.; изм., Изв., бр. 12 от 1951 г., бр. 12 и 92 от 1952 г., бр. 15 от 1953 г.; попр., бр. 16 от 1953 г.; изм., бр. 89 от 1953 г.; бр. 90 от 1955 г., бр. 90 от 1956 г., бр. 50 от 1961 г., ДВ, бр. 23 от 1968 г., бр. 36 от 1979 г., бр. 41 от 1985 г., бр. 46 от 1989 г., бр. 20 от 1990 г., бр. 15 от 1994 г., бр. 67 от 1999 г., бр. 81 от 2000 г.) чл. 133а се отменя.

§ 7. В преходните и заключителните разпоредби на Закона за юридическите лица с нестопанска цел (обн., ДВ, бр. 81 от 2000 г.; изм., бр. 41 и 98 от 2001 г. и бр. 25 от 2002 г.) в § 2, ал. 1 думите "и религиозна дейност" се заменят с "и дейност, присъща на вероизповедание".

§ 8. Този закон отменя Закона за изповеданията (обн., ДВ, бр. 48 от 1949 г.; попр., бр. 54 от 1949 г.; изм., Изв., бр. 1 и 13 от 1951 г., ДВ, бр. 15 от 1991 г., бр. 49 от 1992 г. - Решение № 5 на Конституционния съд от 1992 г., изм., бр. 11 от 1998 г.).

Преходни и заключителни разпоредби към ГРАЖДАНСКИ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС (ДВ, бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 01.03.2008 г.)

§ 14. В Закона за вероизповеданията (обн., ДВ, бр. 120 от 2002 г.; изм., бр. 33 от 2006 г.) в чл. 15, ал. 1 думите "глава четиридесет и шеста" се заменят с "глава четиридесет и девета "Общи правила".

Заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение (ДВ, бр. 74 от 15.09.2009 г., в сила от 15.09.2009 г.)

§ 14. В Закона за вероизповеданията (обн., ДВ, бр. 120 от 2002 г.; изм., бр. 33 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г.) се правят следните изменения: 1. В чл. 31 думите "Министерството на образованието и науката" се заменят с "Министерството на образованието, младежта и науката". 2. В чл. 33, ал. 1 думите "министъра на образованието и науката" се заменят с "министъра на образованието, младежта и науката".

Заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение на Закона за младежта (ДВ, бр. 68 от 02.08.2013 г., в сила от 02.08.2013 г.)

§ 16. В Закона за вероизповеданията (обн., ДВ, бр. 120 от 2002 г.; изм., бр. 33 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г. и бр. 74 от 2009 г.) се правят следните изменения: 1. В чл. 31 думите „Министерството на образованието, младежта и науката" се заменят с „Министерството на образованието и науката". 2. В чл. 33, ал. 1 думите „министъра на образованието, младежта и науката" се заменят с „министъра на образованието и науката".

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (ДВ, бр. 61 от 11.08.2015 г.)

§ 18. В Закона за вероизповеданията (обн., ДВ, бр. 120 от 2002 г.; изм., бр. 33 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 74 от 2009 г. и бр. 68 от 2013 г.) в § 5, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби думата „ползването" се заменя с „ползването".

Преходни и заключителни разпоредби ЗАКОН за предучилищното и училищното образование (ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 01.08.2016 г.)

§ 34. В Закона за вероизповеданията (обн., ДВ, бр. 120 от 2002 г.; изм., бр. 33 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 74 от 2009 г., бр. 68 от 2013 г. и бр. 61 от 2015 г.) в чл. 33 се правят следните изменения: 1. Алинея 1 се изменя така: „(1) По искане на Българската православна църква и на регистрираните вероизповедания може да се откриват духовни училища при условията и по реда на Закона за предучилищното и училищното образование." 2. Алинеи 2 и 3 се отменят. 3. В ал. 4 думите „училищата по ал. 1, 2 и 3" се заменят с „духовните училища".

Преходни и заключителни разпоредби ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за вероизповеданията (ДВ, бр. 108 от 29.12.2018 г., в сила от 01.01.2019 г.; изм., бр. 29 от 08.04.2019 г.)

§ 17. В срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон вероизповеданията представят списъка по чл. 12, ал. 2 на Дирекция „Вероизповедания" на Министерския съвет.

§ 18. (1) Висшите духовни училища по чл. 33, ал. 7 се регистрират по Закона за висшето образование в тригодишен срок от влизането в сила на този закон.

(2) Дирекция „Вероизповедания" на Министерския съвет осъществява контрол на учебното съдържание и заверява издаваните от духовните висши училища дипломи до извършване на регистрацията по ал. 1.

§ 19. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2019 г.) **(1)** (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2019 г.) За 2019 г. Министерският съвет одобрява държавна субсидия по чл. 28, ал. 2, т. 2 за източноправославното и

мюсюлманското вероизповедание, като субсидията е в размер на 10 лв. за едно самоопределило се лице и размерът на субсидията по чл. 28, ал. 3 не може да бъде по-малък от 15 млн. лв. Необходимите средства за 2019 г. за държавната субсидия се одобряват като допълнителни разходи по бюджета на Министерския съвет за 2019 г. по реда на чл. 109, ал. 3 от Закона за публичните финанси. Държавната субсидия за източноправославното и мюсюлманското вероизповедание се разпределя на Българската православна църква - Българска патриаршия, и на Мюсюлманското изповедание в Република България - Главно мюфтийство.

(2) За 2019 г. сроковете по чл. 28, ал. 7 и 11 са един месец от влизането в сила на акта на Министерския съвет по ал. 1.

Разпоредби ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за вероизповеданията (ДВ, бр. 29 от 08.04.2019 г.)

§ 5. (1) По искане на вероизповеданията по закона може да се разреши отсрочване на непогасените към 31 декември 2018 г. публични задължения по чл. 162, ал. 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, включително на начислените лихви по тях до датата на издаване на разрешението, за срок до 10 години.

(2) За периода на отсрочването се дължи лихва в размер на основния лихвен процент.

(3) Искането се подава от лицата по ал. 1 в тримесечен срок от влизането в сила на този закон за:

1. задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски - до директора на компетентната териториална дирекция на Националната агенция за приходите;

2. други публични задължения - до органа, установил задължението.

(4) Разрешението за отсрочване се издава от съответния компетентен орган по ал. 3 в 14-дневен срок след представяне на обезпечение, което покрива размера на главницата и лихвите на задълженията за периода на отсрочване.

(5) Отказът може да се обжалва в 14-дневен срок от връчването му чрез органа, който го е издал, пред административния съд по седалището на лицето по ал. 1.

(6) Мълчаливият отказ може да се обжалва в 14-дневен срок от изтичането на срока по ал. 4.

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение на Закона за преминаването през и пребиваването на територията на Република България на съюзнически и на чужди въоръжени сили (ДВ, бр. 34 от 23.04.2019 г.)

§ 28. В Закона за вероизповеданията (обн., ДВ, бр. 120 от 2002 г.; изм., бр. 33 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 74 от 2009 г., бр. 68 от 2013 г., бр. 61 и 79 от 2015 г., бр. 108 от 2018 г. и бр. 29 от 2019 г.) в чл. 29, ал. 3 думите „които не са български граждани" и запетаята пред и след тях се заличават.